

2. Передбачення кризи. Врегулювання кризових ситуацій. НАТО Ревю. – 2002. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nato.int/docu/review/pdf/i4_uk_review.pdf
3. Капітоненко М.Г. Конфліктогенність постбіполярної системи міжнародних відносин: автореф. дис. канд. політ. наук. Київ: КНУ. 2004. 35 с.
4. Дещинський Л. Є. Міжнародні відносини України: Історія і сучасність. - Львів: Бескиди Біт, 2004. - 320 с.
5. Глобалізація і безпека розвитку: Монографія / О.Г. Білорус, Д.Г. Лук'яненко та ін.; Керівник авт. колективу і наук. ред. О.Г. Білорус. – К.: КНЕУ, 2002. – 789 с.
6. Лісовський П. М. Міжнародні відносини: ментальність, геополітика, глобалізація : Навч. посій, / П. М. Лісовський. — К.: КондорВидавництво, 2019. — 156 с.

Селіванова Ірина Анатоліївна, науковий співробітник НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку
НАПрН України, к. ю. н., доцент

ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ЙОГО ПРАВОВА ПРИРОДА

Механізм державної підтримки суб'єктів господарювання врегульовано низкою актів національного законодавства, зокрема, Господарським кодексом України [1, ст. 10, 16, 48], Указом Президента «Про державну підтримку малого підприємництва» [2], Законом України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» [3], Законом України «Про державну підтримку суднобудівної промисловості України» [4], Законом України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» [5], Законом України «Про державну підтримку сільського господарства України» [6], Порядком надання фінансової державної підтримки суб'єктам мікропідприємництва та малого підприємництва» [7].

Необхідність пріоритетної підтримки державою саме малого та середнього підприємництва визначається його роллю в економіці країни. Для країн ЄС, США та Японії вони є невід’ємним елементом економіки, на них припадає 50–53 % ВВП та від 50 до 79 % створених робочих місць і вони отримують постійну та комплексну підтримку зі сторони держави, зокрема, регулярне бюджетне фінансування[8]. За даними ООН загалом в світі на таких підприємствах задіяно 50% трудового населення світу та виробляється від 30 до 60 % національного продукту, залежно від країни. В Україні до початку повномасштабної агресії росії малий та середній бізнес забезпечував близько 64% доданої вартості, 81,5% зайнятих працівників у суб’єктів господарювання та 37% податкових надходжень[9].

Розуміючи важливість малого бізнесу для економіки, уряди зарубіжних країн використовуючи різноманітні інструменти державної підтримки: Так, Німеччина запустила 200 програм підтримки малого та середнього бізнесу під загальною назвою Mittelstand, які передбачають виділення на кредитування таких підприємств 15,5 млрд євро щорічно. Чимало уваги малому та середньому підприємництву приділяють і в США. Бізнесу сприяють зниження податків та низка організацій на кшталт U.S. Small Business Administration (SBA), яка понад 60 років займається підтримкою бізнесу й надає підприємствам фінансову та консультативну підтримку. Також організація виступає гарантом компанії перед кредиторами та надає позики до \$2 млн самостійно. Цікава практика розвитку малого та середнього бізнесу, яку згодом може перейняти й Україна, в Ізраїлі та Польщі. Уряд створює державні венчурні фонди, які інвестують в різні стартапи. Зараз в Польщі держбанк 60% усіх кредитів надає саме малому та середньому бізнесу. Максимальна сума такої гарантії становить до 1 мільйона євро, а вартість – перший рік безкоштовно, другий – 0,5% [9].

Значення малих та середніх підприємств для України неможливо переоцінити. В воєнний час їх ефективна діяльність сприяє збільшенню надходжень до бюджету та зменшенню рівня безробіття, а в повоєнний - вона має стати саме тим важелем, що прискорить ріст економіки та відбудову країни.

Тому збільшення державної підтримки діяльності малих та середніх підприємств та вдосконалення механізму її надання є надзвичайно актуальним питанням для нашої держави.

Державна підтримка суб'єктів малого і середнього підприємництва є надзвичайно ефективним інструментом, що допомагає подолати наслідки війни і розвивати свою діяльність а повоєнний час. Підтримка держави включає фінансову, інформаційну, консультаційну підтримку, у тому числі підтримку у сфері інновацій, науки і промислового виробництва, підтримку суб'єктів малого і середнього підприємництва, що провадять експортну діяльність, підтримку у сфері підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації управлінських кадрів та кадрів ведення бізнесу.

Найбільш відчутною для бізнесу є саме фінансова державна підтримка малих і середніх підприємств. Вона забезпечується шляхом запровадження державних програм кредитування, надання гарантій для отримання кредитів, часткової компенсації відсоткових ставок за кредитами тощо. Фінансова підтримка є одним з основних напрямів, а відкритість і прозорість проведення процедур надання державної підтримки є одним з основних принципів державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва в Україні. Основними напрямками фінансової підтримки малого і середнього підприємництва на державному рівні є : 1. Надання фінансових продуктів та програм допомоги з боку державних банків; 2. Залучення безробітних до організації підприємницької діяльності, що є однією з активних форм підтримки безробітних, яка здійснюється Державною службою зайнятості у разі відсутності на ринку праці підходящої роботи; 3. Підтримка АПК з боку Мінагрополітики [9].

Втім місце правового інституту державної підтримки в системі господарського права, а саме в системі засобів державного регулювання господарської діяльності чітко не визначено. Так, Господарський кодекс України визначає, що держава може надавати дотації суб'єктам господарювання: на підтримку виробництва життєво важливих продуктів харчування, на

виробництво життєво важливих лікарських препаратів та засобів реабілітації осіб з інвалідністю, на імпорتنі закупівлі окремих товарів, послуги транспорту, що забезпечують соціально важливі перевезення, а також суб'єктам господарювання, що опинилися у критичній соціально-економічній або екологічній ситуації, з метою фінансування капітальних вкладень на рівні, необхідному для підтримання їх діяльності, на цілі технічного розвитку, що дають значний економічний ефект, а також в інших випадках, передбачених законом. Держава може здійснювати компенсації або доплати сільськогосподарським товаровиробникам за сільськогосподарську продукцію, що реалізується ними державі [1, ст. 16].

Також, Господарський кодекс України до засобів державного регулювання господарської діяльності відносить надання державою дотацій, компенсацій, цільових інновацій та субсидій [1, ст. 12]. Про державну підтримку тут згадки немає. Натомість з назви статті 16 слід зробити висновок, що дотації є одним з засобів державної підтримки суб'єктів господарювання. Ця нечіткість позиції Господарського кодексу щодо малого та середнього підприємництва має бути виправлена - державна підтримка цього сегменту суб'єктів підприємництва має бути віднесена до засобів державного регулювання їх господарської діяльності.

Список використаних джерел

1. Господарський кодекс України : Закон України № 436-IV від 16.01.2003р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
2. Про державну підтримку малого підприємництва : Указ президента від 12.05.1998 № 456/98 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/456/98#Text>
3. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні : Закон України від 22.03.2012 № 4618-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text>
4. Про державну підтримку суднобудівної промисловості України : Закон України від 18.11.1999 № 1242-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/774/97-%D0%B2%D1%80#Text>

5. Про державну допомогу суб’єктам господарювання : Закон України від 01.07.2014 № 1555-VII, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1555-18#Text>
6. Про державну підтримку сільського господарства України : Закон України від 24.06.2004 № 1877-IV, URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15#Text>
7. Порядок надання фінансової державної підтримки суб’єктам мікропідприємництва та малого підприємництва: постанова Кабінету Міністрів України від 24.01.2020 № 28, URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/28-2020-%D0%BF#Text>
8. А. Р. Козак, Л. Л. Гевлич Роль та місце малого бізнесу в економіці України та світу URL: [file:///C:/Users/home/Downloads/11281 \(1\).pdf](file:///C:/Users/home/Downloads/11281%20(1).pdf)
9. Підтримати малий бізнес. Як Україна відстала від світу URL: https://espresso.tv/article/2017/07/11/malyu_seredniy_biznes
10. Державна підтримка малого та середнього підприємництва URL: <https://ngoipr.org.ua/blog/derzhavna-pidtrymka-malogo-ta-serednogo>

Сидоренко А. А., здобувач вищої освіти рівня «Магістр» ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»
м. Київ, вулиця Табірна. 30-32, 03113, Україна
e-mail: SydorenkoAA@krok.edu.ua
ORCID: 0000-0001-5194-398X

ПЕРСПЕКТИВИ ТА МОЖЛИВОСТІ МЕДІАЦІЇ В АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИНАХ

З початку прийняття Закону України (далі - ЗУ) «Про медіацію» виникає багато ідей і перспектив стосовно розвитку даної сфери діяльності в цілому, а особливо в адміністративних справах, оскільки законодавець визначив таку можливість в ст. 3 ЗУ «Про медіацію». Варто зазначити, що врегулювання адміністративних спорів за допомогою медіації має значну кількість переваг, такі як: зменшення навантаження на суддів; скорочення строків розгляду справ; зменшення кількості оскаржуваних рішень; зменшення витрат суду на розгляд